

Nilufar Mo`ydinova

+99895 950-33-23

nilufaymoydinova862@gmail.com

ANNOTATSIYA: Ushbu maqolada xorijiy tilni o‘qitishda zamonaviy innovatsion metodlarning o‘rni, ularning an’anaviy uslublardan farqli jihatlari va samaradorligi yoritilgan. O‘zbekiston ta’lim tizimida xorijiy tillarni o‘rgatishda amalga oshirilayotgan islohotlar, qo‘llanilayotgan ilg‘or metodlar va raqamli texnologiyalarning afzalliklari ilmiy asosda tahlil qilingan. Shuningdek, xorijiy tajribadan olingan ilg‘or usullar bilan solishtirilib, kelgusida bu boradagi istiqbollari haqida mulohazalar bildirilgan.

Kalit so‘zlar: xorijiy til, innovatsion metod, ta’lim jarayoni, interaktiv usul, CLIL, gamifikatsiya, blended learning, raqamli texnologiyalar, kommunikativ yondashuv, kompetensiya, mustaqil ta’lim, zamonaviy pedagogika.

KIRISH

Bugungi globallashuv sharoitida xorijiy tilni mukammal bilish nafaqat shaxsiy rivojlanish, balki jamiyat taraqqiyoti uchun ham dolzarb masalaga aylandi. Xorijiy til bilimi – zamonaviy kadrlarning raqobatbardoshligini ta’minlovchi asosiy omillardan biri sifatida qadrlanmoqda. Jahon miqyosida ingliz tili “xalqaro muloqot tili” maqomini egallagan bo‘lsa, boshqa tillarni bilish ham ilm-fan, texnika, iqtisodiyot va madaniyat sohalarida samarali hamkorlikni yo‘lga qo‘yishga xizmat qilmoqda.

O‘zbekiston Respublikasida xorijiy til ta’limiga alohida e’tibor qaratilib, 2012-yilda qabul qilingan “Chet tillarni o‘qitishni yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi Prezident qarori sohada tub burilish yasadi. Shundan so‘ng umumta’lim maktablarida xorijiy tillarni 1-sinfdan boshlab o‘qitish yo‘lga qo‘yildi, oliy ta’lim muassasalarida xalqaro til sertifikatlariga ega bo‘lish talabi joriy etildi. Bu islohotlar yoshlarning xorijiy tilga bo‘lgan qiziqishi va motivatsiyasini kuchaytirdi.

An’anaviy ta’lim usullari nazariy bilimlarni berishda samarali bo‘lsa-da, amaliy muloqot ko‘nikmalarini rivojlantirishda yetarli darajada samara bermaydi. Shu bois zamonaviy pedagogika xorijiy tillarni o‘qitishda innovatsion metodlardan foydalanishni taqozo qilmoqda. Bu metodlar o‘quvchining faolligini oshiradi, mustaqil fikrlashini rag‘batlantiradi va amaliy nutqiy ko‘nikmalarini shakllantiradi.

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 02. Issue 08. Avgust 2025

Jahon tajribasi shuni ko‘rsatmoqdaki, CLIL, gamifikatsiya, kommunikativ metod, raqamli texnologiyalar va interaktiv usullardan samarali foydalanish xorijiy til o‘rgatishda eng yuqori natijalarni bermoqda. Shu bois ushbu maqolada mazkur metodlarning afzalliklari, O‘zbekistonda qo‘llanishi va istiqbollari ilmiy nuqtai nazardan yoritiladi.

Asosiy qism

An’anaviy ta’lim metodlari, ya’ni grammatik qoidalarni yod olish, tarjima asosida mashq qilish, takrorlash kabi usullar uzoq yillar davomida xorijiy tilni o‘rgatishda qo‘llanib kelindi. Biroq bu metodlarning asosiy kamchiligi shundaki, ular ko‘proq nazariy bilim berishga qaratilgan bo‘lib, amaliy nutqiy ko‘nikmalarni yetarlicha rivojlantirmaydi. Natijada, o‘quvchilar grammatik jihatdan to‘g‘ri gap tuza olsalar-da, erkin muloqot qilishda qiyinchiliklarga duch keladilar. Shu bois zamonaviy ta’lim jarayonida innovatsion metodlar tobora keng qo‘llanilmoqda.

Innovatsion metodlarning eng samaralilaridan biri CLIL (Content and Language Integrated Learning) hisoblanadi. Ushbu metod xorijiy tilni boshqa fanlar bilan birgalikda o‘rgatishni nazarda tutadi. Masalan, biologiya, tarix yoki informatika mavzulari ingliz tilida o‘tilsa, o‘quvchilar nafaqat fanni, balki tilni ham amaliy qo‘llashni o‘rganadi. CLIL metodining afzalligi shundaki, u o‘quvchilarda ikki tomonlama kompetensiya – ya’ni fan bo‘yicha bilim va til bo‘yicha ko‘nikmani bir vaqtning o‘zida shakllantiradi.

Gamifikatsiya – o‘quv jarayonini o‘yin elementlari bilan boyitish usuli ham bugungi kunda samarali yondashuvlardan biridir. Darslarda ball yig‘ish, reyting tizimi, musobaqalar, topshiriqlarni izlab topish kabi o‘yin elementlaridan foydalanish o‘quvchilarni darsga qiziqtiradi va faol ishtirokini ta’minlaydi. Psixologik jihatdan isbotlanganidek, o‘yin shaklidagi topshiriqlar o‘quvchilarda motivatsiyani kuchaytiradi va tilni tezroq o‘zlashtirishga yordam beradi. Masalan, ingliz tilida “Treasure Hunt” yoki “Easter Egg Hunt” metodlari orqali yangi so‘zlarni izlab topish, ularni jumlar tuzishda ishlatish mashqlari juda samarali natija beradi.

Interaktiv metodlar ham zamonaviy ta’limning ajralmas qismi hisoblanadi. Guruhiy ishlash, munozara o‘tkazish, rolli o‘yinlar, drammatizatsiya, situatsion mashqlar orqali o‘quvchilar o‘zaro muloqotga kirishadi va real hayotiy vaziyatlarda tilni qo‘llashni o‘rganadilar. Bu esa ularning kommunikativ kompetensiyasini oshiradi.

So‘nggi yillarda raqamli texnologiyalar ham xorijiy til o‘qitishda keng qo‘llanilmoqda. Onlayn ta’lim platformalari, mobil ilovalar, masofaviy darslar, multimedia resurslari o‘quvchilarga tilni mustaqil ravishda o‘rganish imkonini bermoqda.

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 02. Issue 08. Avgust 2025

Xususan, Duolingo, Memrise, BBC Learning English kabi xalqaro platformalar, shuningdek, O‘zbekistonda yaratilgan “Til – kalit” kabi elektron tizimlar til o‘rganishni yengillashtirmoqda. Virtual sinflar va interaktiv taxtalar yordamida darslarni qiziqarli tashkil etish imkoniyati ham tobora kengaymoqda.

Xorijiy tajribaga nazar tashlaydigan bo‘lsak, Yevropa davlatlarida CLIL va kommunikativ metod asosiy yo‘nalish sifatida qaraladi. Yaponiya, Janubiy Koreya va Xitoyda esa raqamli texnologiyalar asosida til o‘qitish keng yo‘lga qo‘yilgan. Masalan, Janubiy Koreya maktablarida har bir o‘quvchi uchun maxsus elektron planshet beriladi va barcha darsliklar elektron shaklda o‘qitiladi. Bu esa tilni vizual va interaktiv tarzda o‘rganish imkonini beradi.

O‘zbekiston ta’lim tizimida ham innovatsion metodlar tobora keng qo‘llanilmoqda. So‘nggi yillarda xorijiy tillarni o‘qitishda “blended learning” – an’anaviy va masofaviy ta’limni uyg‘unlashtirish usuli keng joriy etildi. O‘qituvchilar multimedia vositalaridan foydalanib, darslarni qiziqarli o‘tkazmoqda. Bundan tashqari, xalqaro tajribaga mos ravishda chet ellik mutaxassislarni jalb qilish, til o‘rganishda xalqaro imtihon tizimlarini joriy etish ham samarali natijalar bermoqda.

Shu bilan birga, mavjud muammolar ham yo‘q emas. Ayrim o‘qituvchilarda innovatsion metodlarni qo‘llash ko‘nikmalari yetarli emasligi, ayrim ta’lim muassasalarida texnik vositalarning yetishmasligi kabi holatlar samaradorlikka to‘sqinlik qilmoqda. Bu muammolarni bartaraf etish uchun o‘qituvchilarning malakasini oshirish, ta’lim muassasalarini zamonaviy texnik vositalar bilan jihozlash, darsliklarni yangilash zarur.

Xulosa

Xorijiy tilni o‘qitishda zamonaviy innovatsion metodlardan foydalanish nafaqat ta’lim samaradorligini oshiradi, balki o‘quvchilarda mustaqil fikrlash, muloqotga kirishish, kreativlik va jamoada ishlash ko‘nikmalarini shakllantirishda ham muhim ahamiyat kasb etadi. An’anaviy yondashuvda o‘quvchilar asosan grammatik qoidalarni yod olish, mashqlar bajarish bilan cheklanib qolgan bo‘lsa, zamonaviy metodlar ularni faol subyektga aylantiradi. Natijada til bilimini amaliyotda qo‘llash imkoniyati kengayadi.

Bugungi kunda ta’lim jarayonida CLIL, gamifikatsiya, kommunikativ yondashuv, raqamli texnologiyalardan foydalanish o‘quvchilarning qiziqishini kuchaytiribgina qolmay, ularning ta’lim jarayoniga ongli va faol ravishda jalb qilinishiga sabab bo‘lmoqda. Ayniqsa, gamifikatsiya usuli yosh avlod uchun qiziqarli bo‘lib, darsni o‘yin

“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”

Volume 02. Issue 08. Avgust 2025

shaklida tashkil etish orqali o‘quvchilar o‘zlarini erkin his qiladilar va yangi bilimlarni tezroq o‘zlashtiradilar. CLIL metodining samaradorligi esa tilni boshqa fanlar bilan integratsiyada o‘rganish imkoniyatini beradi, bu esa o‘quvchilarning umumiy bilim doirasini kengaytiradi.

O‘zbekiston ta’lim tizimida xorijiy tillarni o‘qitishga oid islohotlar izchil amalga oshirilmoqda. Umumta’lim maktablarida 1-sinfdan boshlab xorijiy til darslari joriy etilgani, oliy ta’lim muassasalarida xalqaro sertifikat talab qilinayotgani, til bilish darajasiga ko‘ra kadrlar saralanayotgani davlatning bu sohaga bo‘lgan e’tiboridan dalolat beradi. Biroq amaliyot shuni ko‘rsatadiki, ayrim hududlarda innovatsion metodlarni to‘liq joriy etish uchun moddiy-texnik baza, o‘qituvchilarning tayyorgarligi yetarli emas. Shu sababli, kelgusida metodik qo‘llanmalar sonini ko‘paytirish, zamonaviy texnologiyalar bilan jihozlangan sinf xonalarini tashkil etish, xorijiy tajriba almashinuv dasturlarini kengaytirish zarur.

Innovatsion metodlarni joriy qilishda o‘qituvchining roli ham o‘ta muhim. Chunki eng ilg‘or metod ham malakali ustozsiz samara bermaydi. O‘qituvchilar o‘z ustida muntazam ishlashlari, xorijiy tajribalarni o‘rganishlari, raqamli vositalardan samarali foydalanishlari kerak. Shu bilan birga, o‘quvchilarni ham mustaqil ta’limga yo‘naltirish, ularda ijodiy fikrlash va izlanish ko‘nikmalarini shakllantirish muhimdir.

Xulosa qilib aytganda, xorijiy tilni o‘qitishda innovatsion metodlardan foydalanish bugungi davr talabi hisoblanadi. Ular nafaqat til o‘rganish jarayonini yengillashtiradi, balki yoshlarning zamonaviy bilim va ko‘nikmalarga ega bo‘lishini ta’minlaydi. Kelgusida xorijiy tillarni o‘qitishda O‘zbekistonning milliy ta’lim tizimi jahonning ilg‘or tajribalari bilan uyg‘unlashtirilsa, mamlakatimiz yoshlarining xalqaro maydondagi raqobatbardoshligi sezilarli darajada ortadi. Shu maqsadda davlat va jamiyat tomonidan yaratilayotgan imkoniyatlardan unumli foydalanish, o‘qituvchilarni muntazam tayyorlash va ta’lim jarayoniga innovatsion metodlarni keng joriy etish zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Chet tillarni o‘qitish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi qarori. – Toshkent, 2012.
2. Jalolov, J. “Xorijiy til o‘qitish metodikasi”. – Toshkent: O‘qituvchi, 2015.
3. Bim, I. L. “Metodika obucheniya inostrannym yazykam”. – Moskva: Prosveshcheniye, 2018.

**“CONFERENCE OF NATURAL AND APPLIED SCIENCES IN
SCIENTIFIC INNOVATIVE RESEARCH”**

Volume 02. Issue 08. August 2025

4. Harmer, J. “The Practice of English Language Teaching”. – London: Pearson Education, 2017.
5. Richards, J. C., Rodgers, T. S. “Approaches and Methods in Language Teaching”. – Cambridge: Cambridge University Press, 2014.
6. Brown, H. D. “Principles of Language Learning and Teaching”. – New York: Pearson Education, 2015.

**Research Science and
Innovation House**